

Rozhovor prezidentského páru pro Zavolíme!

3.5.2023 - Petr Pavel, Eva Pavlová, | Správa Pražského hradu

Dobré ráno, vítám vás u společného rozhovoru s prezidentským párem. Před pěti měsíci jsme vám přinesli jedinečnou studentskou předvolební debatu Zavolíme! O tom, co zajímá mladou generaci, diskutovala pětice kandidátů na post hlavy státu. Mezi nimi byl i vítěz prezidentského klání, a mě těší, že ho mohu dnes v centru Next Zone v prostorách Smíchovské střední průmyslové školy a gymnázia v Praze opět přivítat. Naše pozvání přijal prezident republiky Petr Pavel. Dobrý den, pane prezidente.

Dobrý den a děkuji za pozvání.

Ve studiu vítám i první dámu Evu Pavlovou, která se k nám připojí v druhé části rozhovoru. Dobrý den i Vám, paní Pavlová. Před těmi pěti měsíci jste stál někde, tuším, v těchto místech, kde sedím, a společně s dalšími kandidáty jste měl možnost oslovit právě středoškoláky. Stejnou možnost máte i nyní. Jsme na půdě jedné střední školy a do řady dalších vysíláme. Ve vzdělávání v současnosti často kladenou otázkou je jeho užitečnost pro život, co vám škola dá, co je naopak zbytečné. Jak připravila na život střední škola Vás? Tuším, že jste chodil na vojenské gymnázium v Opavě.

Člověk s odstupem času vzpomíná většinou na to dobré a to horší vytěsňuje, takže začnu tím lepším. Vojenské gymnázium bylo úplně standardním gymnáziem, pokud jde o obsah studia, akorát jsme k tomu měli navíc pár vojenských předmětů, což spíš vypadalo jako takový letní vojenský tábor. Ale na druhou stranu ten režim ve škole byl jako pro vojáky základní služby, takže od rána do večerky všechno organizované, všechno jako vojáci. Vycházky jednou za týden, domů za rodinou jednou za měsíc, když se dobře dařilo. Samozřejmě k tomu spousta věcí, které mladí lidé většinou rádi nedělají, protože mají radši volnost a svobodu, než aby jim někdo organizoval život od rána do večera. Ale na druhou stranu mi to dalo to, že jsem si zvykl na těžkosti, dokázal jsem se vyrovnat s tím, co se mi nelíbilo, překousnout spoustu věcí, které mi tam vadily, takže bych řekl, že ta příprava na život nakonec byla velice užitečná.

Ono se o té užitečnosti hovoří konkrétně v souvislosti s náplní předmětů, jako je třeba matematika a tak dále, a jak se nám budou hodit logaritmy. Potýkal jste se i Vy s něčím takovým? Že byste třeba přemýšlel o tom, k čemu mi tohle bude, anebo jste si naopak vyloženě řekl, tohle se mi, myslím, bude hodit, to mi jednou bude užitečné?

Já jsem se s tím potýkal celou dobu, protože, zmínil jste matematiku, ta opravdu nepatřila k mým oblíbeným předmětům, stejně jako třeba chemie. Ale dostal jsem zrovna třeba od našeho profesora matematiky takovou užitečnou lekci do života, protože, i když se to zdá zvláštní, celý život jsem žil ve vojenském prostředí, tak jsem vždycky měl tendenci dělat věci po svém, a to, co mě moc nebavilo, jsem měl tendenci trochu opomíjet. A stejně tak jsem to dělal s tou matematikou a vlastně celé čtyři roky jsem ji dělal jenom z nutnosti. Potom, když přišly maturity, tak jsem se rozhodl, že chci maturovat s vyznamenáním, takže jsem tomu věnoval velkou pozornost. Matematiku, zkoušku, jsem udělal za jedna, ale profesor mi říká, takhle to v životě nefunguje, ty jsi na to čtyři roky kašlal a teď si myslíš, že to za jednu hodinu zachrániš, a dal mi trojku. Takže jsem z vyznamenání neměl nic, ale do života jsem si pamatoval, že nestačí se vybičovat k výkonu na poslední chvíli, ale že je potřeba tomu věnovat víc úsilí průběžně.

Takže to i tak byla cenná lekce.

Byla to cenná lekce do života, i když tehdy mě to hodně mrzelo.

V drtivé většině nás právě nyní sledují mladí lidé. Historie nám mnohokrát ukázala, že nositeli revolucí jsou často právě mladí lidé, protože nemají strach. Nedávno jste se vrátil z Ukrajiny. Jak to je s mladými lidmi na Ukrajině? Mluvil jste s nimi? Mají oni strach?

Nejenom mladí Ukrajinci, ale všichni Ukrajinci bez rozdílu věku a pohlaví mají obrovskou vůli dovést to k vítěznému konci, protože všichni se naprosto shodují v tom, že to, co jim Ruská federace provedla, bylo nejenom porušení všech pravidel, ale také mimořádně nespravedlivé. Navíc to od nich brali jako zradu, protože je považovali za velice blízké slovanské bratry, což už dávno není pravda, protože ti v uvozovkách bratři se tam chovají jako barbaři na dobytém území. Ukrajinci to nesou velice těžce, ale zároveň nepochybují o tom, že svoji zemi si uhájí a že budou zase žít svobodně jako nezávislá, suverénní země. Zároveň bych ještě dodal to, že si velice citlivě cení toho, kdo jim skutečně a od začátku pomáhá, takže na každém kroku jsem se tam setkal, od lidí na ulici až po nejvyšší představitele, s tím, že mi opakovali, že ještě jejich děti si budou pamatovat, kdo jim pomohl, když jim bylo nejhůř.

Válka na Ukrajině trvá přes čtrnáct měsíců. Pokud jde o její vnímání společností, nesledujeme podobný vývoj, jako to bylo třeba během pandemie covidu? Tehdy, na počátku, se společnost semknula, bezpodmínečná podpora zdravotníků, šití roušek a tak dále. Následovalo zpochybňování, postupně to vyústilo ve zpochybňování pandemie jako takové, ve zpochybňování očkování. To do jisté míry vyústilo v rozdělení společnosti. Ve spojitosti s válkou pozorujeme do jisté míry v podstatě to samé. Jak podle Vás přistupovat k živým tématům tak, abychom nedělali stejné chyby, aby to společnost pořád brala se stejnou vážností a v podstatě si jen nezvykla?

Myslím, že ten zvyk je bohužel přirozenou obranou organismu, protože kdybychom měli žít neustále pod nápořem adrenalinu, stresu, tak bychom to asi dlouho nevydrželi. I ty obrázky, které vidáme v televizi, na monitorech našich počítačů, nás zpočátku děsí, a pak, najednou jako bychom si na ně zvykli, začneme je brát jako něco, co se nás naštěstí bezprostředně netýká, je to někde daleko. Někteří si připustí, že jsou tam lidé jako my a že utrpení, které je provází den za dnem, bychom asi velice těžko unesli. Ale tak nějak to vytěsníme. Proto je důležité to připomínat. Ne proto, abychom lidi strašili, ne proto, abychom je udržovali ve stresu, ale abychom jim připomínali, že to jsou reální lidé, reálné utrpení, není zas tak daleko od nás. I když se nás netýká bezprostředně, protože naši lidé neumírají, naše města nejsou ničena, tak se nás to dotýká jako civilizace, jako lidí, kteří chtějí žít svobodně v demokratických zemích, a tohle právo chceme dopřát i ostatním. Pokud jsme měli aspiraci stát se opět svobodnou zemí po roce 1989, a určitě jsme nechtěli, aby nám v tom někdo bránil, tak bychom stejné právo a stejnou aspiraci neměli dnes upřít například Ukrajině. I proto bychom si měli připomínat, že bychom je měli podpořit, i když to bude trvat dlouho, i když nás to může v něčem omezit, i když nás to omezuje možná částečně jenom v našem komfortu, ale ne v bezpečí, tak to prostě musíme udělat.

Souvisejícím tématem s válkou na Ukrajině, nebo obecně velkým tématem společenské diskuse je svoboda slova, respektive svoboda názoru. Veřejností se šíří hoaxy a dezinformace. Máte s nimi velmi dobré zkušenosti z té kampaně. Prohlásili o Vás, že jste zemřel, mimo jiné. Lži jsou v současnosti skrývány běžně za názor. Kde je podle Vás hranice mezi svobodou vyjádření názoru a legitimizací lhaní?

Není to právně postižitelné. Lhat není trestný čin, dokonce ani přestupek. Na druhou stranu jsou

věci, které nemusí být jasně definovány v zákoně a spíš jsou definovány morálkou, etikou. To je součástí výchovy, která nikdy nekončí, a neměla by končit. Takže bychom měli upozorňovat nejen na to, co je v souladu nebo rozporu se zákonem, ale i na to, co je morálně správné nebo nesprávné. A jestli někdo vědomě lže s jakýmkoli cílem, obohatit se nebo někoho uvést v omyl, tak bychom měli zdůraznit, že se chová neeticky, nemorálně, a měli bychom dát jasně najevo, že takové chování neschvalujeme.

Mělo by podle Vás vědomé lhaní být postihováno?

Když se podíváte třeba na rodinu, tak rodiče při výchově dětí, alespoň ti, kteří se snaží děti vychovávat, tak lhaní postihují různým způsobem. Potom, když dospějeme, tak ve společnosti už je to složitější, ale ten postih by měl být především v té morální rovině, protože člověk, který lže, tak nemůže být důvěryhodným partnerem při jakémkoli jednání. Pokud se prokáže v profesionálním vztahu, že někdo lže, tak tím opatřením by měla být jeho diskvalifikace z toho pracovního prostředí, protože těžko můžete pracovat s někým, na jehož slovo se nemůžete spolehnout.

Já se na to ptám zejména v kontextu šíření těch dezinformací, které vlastně poškozují společnost. Pokud by docházelo k postihu právě šíření těch dezinformací, už jsme toho svědky, jsme svědky toho, že dezinformátoři jsou postihováni. V médiích je to poměrně atraktivní a komunikované téma. Nevyvřel by v případě nějakého začátku intenzivnějších postihů vedlejší efekt strachu z nějakého rozhodování o správnosti názoru, respektive ta otázka, kdo vlastně rozhoduje o tom, který názor je správný?

To je velice složitá věc, protože tady čelíme argumentu, že vlastně jakýmkoli omezením svobody slova bychom zaváděli cenzuru, a je tady otázka, kdo bude tím arbitrem. Tady si myslím, že je důležité ani ne tak stanovit nějakého centrálního arbitra, ale pracovat na tom v několika rovinách. Ta první začíná vzděláváním. Vy jste tím začal. Já si myslím, že u toho začíná spousta věcí, protože čím informovanější budeme, čím schopnější budeme odhalovat zrno od plev, tedy informace skutečné od dezinformací, čím budeme schopnější si vyhledávat více zdrojů a verifikovat to, co v nich najdeme, tím odolnější budeme proti dezinformacím. A zároveň musíme jasně stanovit, že šíření dezinformací, které mají potenciál buď způsobit materiální škody, nebo dokonce ztráty na životech, protože i informace nebo dezinformace mohou zabít v případě například vyvolání paniky, tak takové by měly být postižitelné zákonem stejně jako každé jiné nebezpečné chování.

Demonstruje se proti vládě. Potýkají se podle Vás Češi s bídou? To je jeden z těch sloganů, který v kontextu s těmi demonstracemi je v tom veřejném prostoru. Existuje podle Vás nějaký ukazatel bídy? Jsou to hesla na demonstracích, nebo jsou to titulky v médiích, kdo vlastně určuje, jestli jsou Češi na sklonku bídy?

Ono existuje mnoho ekonomických a sociálních kritérií, podle kterých se měří hranice chudoby. Rozhodně bych nechtěl zlehčovat téma chudoby v České republice, protože i u nás je mnoho lidí, kteří skutečně mají problém se zajištěním základních životních potřeb. O tom není pochyb. A poslední roky, ať už to byl covid, potom válka na Ukrajině a jí způsobené ceny surovin a následně téměř všeho, ovlivnily mnoho lidí. Já naprosto chápu, že lidé, kteří dnes už neví, kam se obrátit, a necítí od vlády dostatek informací, případně jistoty, že se situace pro ně zlepší, tak že je to může vyhnat do ulic. Pak se stanou poměrně snadnou obětí buď lidí, kteří to myslí dobře, což bude menšina, anebo se ve většině případů stanou obětí manipulátorů, kteří využijí jejich přirozený strach a obavy ke svým vlastním cílům. Na to je potřeba reagovat diferencovaně. Těm lidem, kteří skutečně jsou v nejistotách, maximálně pomoci, informovat je trpělivě o tom, co se děje, a pak hlavně podnikat kroky, které jim skutečně pomohou. Ty ostatní, kteří chtějí jenom ničit, bořit, případně být za každou cenu v opozici, těm je potřeba dát jasně najevo, kde ještě mají svobodu a kde už překračují hranici

zákona nebo přestupku.

V předvolební debatě Zavolíme! jsme pokládali otázky podle výsledků průzkumu, ve kterém jsme zjišťovali, která témata nejvíce zajímají mladou generaci ve vztahu k prezidentu republiky. Konkrétně vedlo manželství pro všechny, zájem o mladou generaci, zahraniční politika a životní prostředí. Nyní se podíváme na Vaše vyjádření právě v bloku rovných příležitostí, mimo jiné tedy k manželství pro všechny.

„Nejenom, že bychom měli uzákonit manželství pro všechny a možnost adopce dětí stejnopohlavními páry, ale je namístě, abychom se také zabývali zrovnoprávněním přístupu ke vzdělání, abychom se zabývali problémy lidí, kteří si nedokážou sami pomoci. Vy jste zmínil dvě kategorie, ono jich je víc. Já si myslím, že je to naprosto přirozenou součástí práce prezidenta, aby znal problémy napříč celou společností, a je tedy nutné, aby se věnoval všem skupinám. Myslím si, že není k tomu co dodávat. Je to automatická věc, kterou by prezident rozhodně dělat měl.“

K tomu vítěznému tématu našeho průzkumu manželství pro všechny. Ve Sněmovně nyní leží dva v podstatě protichůdné návrhy zákona, jeden o přijetí manželství pro všechny, druhý o změně definice, o ústavním zakotvení manželství jako svazku muže a ženy. Současně ještě lidovecký poslanec Jiří Navrátil pracuje na kompromisním návrhu mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím. Tedy, kompromis to má být v tom, aby to nebylo nazýváno manželstvím. Současně, aby se narovnala práva registrovaných partnerů. Pokud by jeden z těchto zákonů prošel legislativním procesem, Vaším podpisem by vešel v platnost. Podřídil byste se vůli Parlamentu i za předpokladu, že by Vám předložil jeden z těch opačných návrhů, protože Vy podporujete manželství pro všechny, nebo byste chtěl projevit ten vlastní názor a třeba připustil, že byste jeden z těch zákonů vetoval?

Já jsem říkal i v těch debatách, a zastávám ten názor stále, že prezident by měl především společnost nerozdělovat, tedy měl by mít snahu hledat řešení, která povedou minimálně ke kompromisu, ne-li ke konsensu. A tam, kde nejsme schopni konsensu, hledat maximální možný kompromis. Určitě by neměl podporovat názory, které povedou k dalším kontroverzím, případně k tomu, že se lidé rozhádají na tématech, která jsou více emotivní než racionální. Tím neříkám, že jsou to zrovna tato témata. V případě manželství pro všechny, případně adopcí dětí stejnopohlavními páry jsem se vždycky řídil tím základním principem, to znamená, mějme rovná práva a rovné podmínky pro všechny skupiny. A to platí i v tomto případě. Pokud dojdeme ke konsensu, že dnešní stav není v pořádku, protože i právně znevýhodňuje lidi, kteří jsou stejného pohlaví a chtějí žít v partnerském svazku, tak je potřeba to narovnat. Pak je tam ta emotivní stránka věci, jestli ten svazek budeme nazývat manželství nebo registrované partnerství, což už nezakládá právní nerovnost, ale psychologickou. Ta samozřejmě pro mnoho lidí může být stejně důležitá jako ta právní. Ale pokud by to měla být maximální možná shoda a měl bych si vybírat mezi tím, nemít vůbec vyrovnané právní vztahy, anebo mít nějaký kompromis, který to výrazně posune a narovná třeba ty právní poměry, ale přesto to ještě nebude úplně ono, tak bych raději volil ten lepší kompromis než nemít nic.

Ale stále byste více v tom veřejném prostoru tlačil ten zákon o manželství pro všechny, respektive kterému jste vyjádřil podporu, nebo se té veřejné debaty spíše nechcete účastnit a necháte to tedy na Parlamentu, na legislativním procesu?

Role prezidenta u nás není v tom být exekutivní, být aktivistický. On by měl, jak jsem řekl, spíše spojovat názory, takže vstupovat do debaty, která probíhá. Prezident by sice mohl, když vidí, že směřuje někam k nežádoucím výsledkům, ale neměl by se dostat do té role, kdy bude určovat agendu, případně kdy bude nějak předdefinovávat ten výsledek. Jsme parlamentní demokracií, a tak by to také mělo být, prezident by do toho asi neměl příliš exekutivně vstupovat.

Nyní se přesunu ke komunikaci prezidenta, úřadu prezidenta republiky ve veřejném prostoru. Když bychom srovnali intenzitu komunikace a veřejného vystupování Vás a Vašeho předchůdce, je tam značný rozdíl. Miloš Zeman zejména ke konci svého mandátu, ale celkově v průběhu těch deseti let, nevystupoval tak často, a v důsledku toho měla jeho slova velkou mediální pozornost. Bylo to tím amplifikováno a byla pod mnohem větším drobnohledem. Vám bylo ještě před nástupem do funkce občas vyčítáno, že jste příliš aktivní. I v současnosti vystupujete velmi často, dáváte hodně rozhovorů, což teď bych tedy byl pokrytec, kdybych si nevážil toho, že jste přišel sem, ale musím se zeptat, jestli se nebojíte, že by ve veřejném prostoru, pokud by ta intenzita byla nadále takhle vysoká, bylo v uvozovkách přepavlováno.

Moje žena souhlasně kývá hlavou, protože ona je takový můj barometr toho, co je ještě přijatelné a co ne. A i v kampani mi občas říkala, přibrzdi, protože už to vypadá, jako že otevřeš konzervu a vyskočí na tebe Pavel. A já si toho samozřejmě jsem vědom. Na druhou stranu to počáteční období je určitě mnohem intenzivnější, než když se potom věci zajedou do nějakých standardních kolejí. V současné době si nemyslím, že by to bylo nějak přehnané, ale na druhou stranu prezident, který vykonává svoji funkci a chce ji vykonávat aktivně, ne aktivisticky, tak musí být sem tam vidět. Četnost jeho vyjádření bude odpovídat tomu, kolik témat tady máme, ke kterým by se měl vyjádřit. Já si nedokážu představit, že by se prezident neměl vyjádřit třeba k situaci na Ukrajině, nebo že by se neměl vyjádřit k důchodové reformě nebo k obrovskému deficitu veřejných financí. To jsou prostě věci, které pálí každého. A pokud prezident bude vytvářet atmosféru exkluzivity a čekat, až bude co největší poptávka, pak vejde do prostoru a získá sto procent veškeré pozornosti, tak by to asi bylo špatně. A já se samozřejmě budu snažit najít nějaký vhodný kompromis. Moje žena mi v tom určitě pomůže.

Máme poslední dvě minuty do konce tohoto bloku. Zeptám se Vás, zůstaneme u komunikace, ještě před jmenováním jste Vy i členové Vašeho týmu hovořili o zřízení pozice. Byly zmíněny názvy hradního influencera, Vaše mluvčí to nazývá mluvčím pro mladé. Je to stále v plánu?

Já jsem říkal jasně, že chci hodně změnit to, jak Hrad komunikuje, protože všichni asi vzpomeneme na tvář Jiřího Ovčáčka jako jedinou tvář komunikace Hradu. A to nebylo zrovna to, co bych chtěl přebírat. Zahájili jsme sérii pravidelných brífinků pro média. Řekli jsme, že Hrad bude informačně otevřený, že chceme přizpůsobit komunikaci tak, aby byla srozumitelná pro mladé. To samozřejmě platí. Rozhodně nechci zřizovat funkci hradního influencera, který by nějak ovlivňoval to, co si mají mladí lidé myslet. Spíš hledáme cesty, ať už to bude třeba spoluprací s Honzou Špačkem, ale i mnoha dalšími, se kterými už dnes spolupracujeme, aby se to, co se děje kolem nás, dostávalo srozumitelnou formou mladým lidem a přitáhlo je to k zájmu o to, co se děje kolem nás, protože to nejhorší, co by se mohlo stát, kdyby mladá generace se stala lhostejnou k věcem kolem.

Máte už tedy nějakou konkrétní formu, jestli to bude o té spíše jedné osobnosti, zmínil jste Jana Špačka, nebo jestli to spíše bude změna komunikace vůči mladé generaci obecně, ne skrze instituci jako jednu osobu, ale spíše jako nějaký širší komunikační kanál?

Je to tak, jak říkáte. My jsme v kontaktu s řadou lidí, kteří mají dnes dosah na mladou generaci. S některými z nich jsem spolupracoval už v kampani. Budeme s nimi spolupracovat na mnoha různých projektech, prostřednictvím kterých se potom ty informace budou k mladým lidem dostávat, ale také jsme otevření komunikaci s mladými lidmi, takže budou-li mít jakýkoliv nápad, tak se mohou ozvat a můžeme podle toho přizpůsobit komunikaci s nimi.

Pane prezidente, mockrát Vám děkuji za tuto první část našeho vysílání, já nyní předávám

slovo kolegyni Natálii Malcové, která vás provede historií prvních dam v Česku a v Československu. (video)

Ve studiu nyní vítám Evu Pavlovou. Dobrý den, paní Pavlová.

Dobrý den. Chtělo by se říct dobrý večer, je tady tma.

Dobrý den, a vítám zde i kolegyni Natálii Malcovou, naši expertku na první dámy. Děkuji, Oldo, dobrý den. Paní Pavlová, právě jsem Vám i divákům v krátkosti shrnula takovou stručnou historii československých, potažmo českých prvních dam. Shrnula jsem i to, jaké byly. Jaká je Eva Palová, nebo jaká bude?

E.P.:

Po tom všem, co jsem tady před chvílí slyšela a viděla, se mi nechce vůbec nic říct. Vůbec nechápu, jak jsem se sem dostala, mám nedostatek informací, že jsem se k tomuto propůjčila, protože já strašně nerada mluvím, už vůbec nerada mluvím o sobě a o tom, co bylo i průběžně v kampani, co vlastně chci já. Já bych řekla akorát počkejte si na to, jak to dopadne.

P.P.:

Strašně nerada mluvíš, ale jenom na veřejnosti.

E.P.:

Do mikrofonu, do mikrofonu, já jsem ti taky neskákala do řeči.

P.P.:

Já jsem počkal, až domluvíš.

E.P.:

Tak jsem ti nechala taky prostor.

Pojďme se ještě vrátit k tomu samotnému označení první dáma. Ještě před zvolením Vašeho manžela do funkce prezidenta jste řekla, že byste raději byla manželkou prezidenta než první dámou, protože tou byla, jak jsme viděli, Hana Benešová. Změnilo se něco? Už se cítíte být první dámou?

E.P.:

Já to tak asi nebudu nikdy vnímat, ale nechám na lidech, aby sami říkali manželce prezidenta klidně první dáma. Nechám to na každém. Jestli mě tak někdo chce oslovovat, tak s tím nemám problém. Sama osobně to vnímám, že jsem se vyskytla vedle prezidenta a cítím se jako manželka prezidenta, jako jsem se cítila doposud jako manželka, tak teď už jako manželka prezidenta. Ale nechám na každém, jak to chce kdo vnímat. Jestli je mu příjemné mě takto oslovovat, tak určitě se za to zlobit nebudu.

Stručně se zeptám po vzoru těch historických vzorů. Slyšeli jsme, že některé dámy, první dámy před Vámi se věnovaly různým agendám. K té Vaší agendě, v minulosti jste uvedla, že pro Vás jsou prioritami, nebo jsou pro Vás důležité rovnost žen ve společnosti, podpora matek samoživitelek, výchova dětí k zodpovědnosti a následně péče pro seniory a prevence rozvodovosti. Máte už nějaký nástřel? Víte, jak byste se těm problematikám chtěla věnovat?

E.P.:

Od té doby, co jsem takhle v kampani nad tím začala přemýšlet, tak samozřejmě se už mnohé

změnilo. Není to zatím vidět, ale ten, jak říkáte, nášťel tam je. Mám kolem sebe spoustu chytrých lidí jak z oblasti sociální, tak z oblasti výchovy, školství a zdravotnictví. Jsou to chytré ženy a, dejme tomu, i muži. V současné době vlastně už i muži. Ale víc je tam těch chytrých žen. Máme takový záměr, jak nejdřív pomoci. Přemýšleli jsme, jak do toho jít, a přišli jsme na to, že asi webové stránky budou tím prvním, čím bychom mohli pomoci. A ten obsahový tým se teď, v současné době, tímto zabývá. Myslím si, že už brzy představíme, kdo za tím stojí a co všechno tam chceme, na těch webových stránkách, mít. Je to taková ta první pomoc v tom duchu, protože jsem obdržela za poslední dobu mnoho dopisů, mnoho žádostí, také mnoho podnětů, že by se tam měla propojit pomoc těm lidem s nabídkou těm, kterých se to týká.

V průběhu rozhovoru ještě před vysíláním si diváci mohli všimnout, že jsme je vyzývali k tomu, aby posílali i své dotazy. A první dotaz položí kolegyně, jen takový dotaz na odlehčení, upozorním.

Víte, že vaše kočka Micka má Twitter? Tady máme dokonce ukázkou.

E.P.:

Slyšela jsem o tom. Já jsem původně přemýšlela nad tím, že jí založíme nějaké stránky na Instagramu nebo někde, ale ještě jsme se k tomu nedopracovali. Já jsem ráda, že jsem zvládala svůj Instagram.

Jak tak koukám, ono to má i takový diplomatický přesah. Tady, tuším, jsou profily, které Micka sleduje. Jestli to dobře chápu, tak to je kočka pana prezidenta Bidena a kočka britského premiéra. Dovedete si třeba představit, že byste to zahrnuli do státních návštěv? Tady dokonce ještě, že neví, jestli kočka žárlí, když hladíte jinou kočku. Vaše kočka se jmenuje Micka, zmíním. Dovedete si představit, že to třeba zahrnete do zahraničních návštěv?

P.P.:

Vzhledem k tomu, jak naše kočka ráda cestuje, tak si to nedokážu představit.

Rozumím. A vraťme se teď do doby předvolební. Během kampaně i po zvolení jste si vzájemně děkovali za podporu.

Jak ta Vaše podpora vypadala, jak se vzájemně podporujete?

E.P.:

Asi nás to provází celým životem. Já mám za to, že když nám o něco šlo a byly to důležité věci, tak je to o tom, že cítíme, že ten druhý stojí za tím svým partnerem, který zrovna je v nějaké situaci. Tady byla kandidatura a já si myslím, že je to pokračování toho, v čem žijeme celý život. Vždycky za sebou stojíme, máme v sobě důvěru v to, co ten druhý dělá, o co usiluje. A to máme celý život.

P.P.:

Sám bych to líp neřekl. My to máme tak, že žena je k tomu, co dělám, občas dost kritická. Samozřejmě jako chlap, ješita to někdy nesu těžce, ale musím říct, že ona to vždycky myslela tak, aby to nakonec dopadlo dobře, a že za mnou stála i ve velice těžkých situacích, i když jí to nebylo příjemné, protože když někdo chce dělat takovou exponovanou práci, jako jsem dělal po dlouhé roky, tak to samozřejmě s sebou nese řadu různých obětí. Ty oběti přináší rodina a především partnerka. A i když ne vždycky nad tím jásala, tak vždycky mě v tom podporovala a podporuje mě i teď, čehož si samozřejmě vážím.

Další dotaz od studentů. Je být prezidentem nebo první dámou, manželkou prezidenta takové, jako jste to očekávali, nebo je to náročnější? Případně, překvapilo Vás něco zatím ve funkci, co jste si třeba předtím nepředstavili?

P.P.:

Asi bych neřekl úplně překvapilo, protože jsem v kontaktu s prezidenty byl i v minulosti, viděl jsem, jak asi fungují, takže nějakou představu jsem měl. To, co bych možná označil za příjemnou stránku věci, je to, že s tou pozicí se nese taková přirozená autorita, pozornost, že najednou všichni začnou věnovat pozornost tomu, co říkáte, ale samozřejmě i tu negativní. Ta negativní zkušenost spíše je v tom, že mnoho lidí nemá úplně jasnou představu, co konkrétně v naší zemi a v našem systému funkce prezidenta obnáší, jaké má pravomoci, co může a co nemůže, a mají často nerealistická očekávání, co prezident může změnit a v jakém časovém horizontu. To je samozřejmě i emočně dost složitá věc. Lidé, kteří Vás podporovali s nadšením v kampani při vědomí, že hned druhý den změníte všechny problémy jejich života a oni se budou cítit líp, a pak, když za týden zjistí, že se to ještě všechno nezměnilo, tak mohou nabýt dojmu, že třeba nevolili dobře, anebo že se ve Vás zklamali. To samozřejmě člověka mrzí, ale je to hlavně o tom vysvětlovat, co opravdu reálné je a co není.

E.P.:

Jenom k tomu dodám, že když jsem byla s manželem v zahraničí, když byl předsedou Vojenského výboru NATO, tak tam jsem si v menším měřítku zažila to, co zažívám v současné době, ale tehdy tam byla ta výhoda, že jsem nebyla tak mediálně vytěžovaná. V tom je asi ten rozdíl, ale souhlasím s těmi očekáváními. Tak snad se nám je aspoň trochu podaří naplnit, ale nebude to určitě rychle, bohužel.

Zmínila jste už předchozí funkci Vašeho manžela. Kdybyste teď měla porovnat jeho povolání, jak moc se to změnilo? V čem je to teda jiné, kromě té mediální pozornosti?

E.P.:

Myslím si, že je teď větší zodpovědnost u něj, v této funkci. Jinak si myslím, že ta hektičnost, to slovo nemám ráda, ale ta hektičnost, ta tam je pořád a ta tam zůstává, ať byl v jakékoliv funkci. On měl vždycky ten program takto nabitý, jediné že snad rozdíl je v tom, že si myslím, že teď je tam nejen ten přesah mezinárodní, ale také velká zodpovědnost ve vztahu k našemu národu.

A co se Vaší role týče, jak to vnímáte Vy?

E.P.:

Pro mě je to velmi těžké. Zkuste si představit, že byste v té roli byla teď Vy.

Možná ještě u této náročnosti zůstaneme. Psychické zdraví, to je téma, které mladou generaci a i nás všechny tady v sále zajímá. Právě na psychické zdraví máme další otázku od studentů a zní, jestli máte za sebou nějaký speciální tým, který se stará o Vaše psychické zdraví.

E.P.:

To ještě nemáme, že? To bychom ještě mohli nějak vylepšit.

P.P.:

O tvoje dobré psychické zdraví se starám já a ty zase o moje.

E.P.:

Ano, to napsal jeden lékař, léčba stresem? Jak to je?

P.P.:

Zocelování. Žádný speciální tým za sebou nemáme. Myslím, že to ani není zapotřebí, a doufám, že nebude. My se spíš budeme snažit dávat dohromady tým lidí, který bude schopen pomoci těm, kteří

to opravdu potřebují.

Máte třeba nějaké místo, kde rádi relaxujete?

E.P.:

Ano, my máme spoustu krásných míst, kam rádi jezdíme na relax. Manžel má motorku, já mám zahrádku, kočku. Máme rádi oba dva přírodu, takže je kde relaxovat.

Máme tady další krásný dotaz. Paní Pavlová, jak snášíte popularitu pana prezidenta u žen?

E.P.:

Mně už je skoro šedesát roků a tohle už neřeším. A Manželovi ještě víc.

Zeptám se ještě, přejete si k tomu něco dodat, pane prezidente?

Proto dáme další otázku od studentů. Je přímo na Vás, paní Pavlová. Je pravda, že střílíte lépe než Váš manžel?

E.P.:

Byla to pravda, kdysi, ale teď jsme už dlouho nebyli na střelnici, tak nevím. Nemáme teď trénink, nezkoušeli jsme. Ta sportovní střelba byla pro nás zajímavá, potom jsme to měli i profesně, ale teď jsme si dlouho neporovnávali síly. Tak nevím.

Neláká Vás to jako víkendový program, třeba?

E.P.:

Někdy, až bude čas, třeba.

Dotaz, který budu směřovat na Vás oba. Na Vás i z toho důvodu, že jedním z Vašich témat je společenská odpovědnost. Měli by podle Vás mladí lidé mít volební právo už od šestnácti let? A měla by tam být i nějaká horní hranice? To je součástí toho dotazu ze slido.

E.P.:

Já odpovím krátce, ty k tomu budeš mít asi víc. Za mě ne. Já si představím, možná dneska už je mládež na tom trhu trochu jinak, ale když si představím sama sebe v šestnácti letech, kdy jsem se měla vůbec rozhodovat o tom, kam jít studovat, co dělat, tak si myslím, že je to velmi brzy na tato rozhodování. Takže za mě ne v šestnácti letech.

E.P.:

Ty argumenty jsou pro i proti. Já jsem se spíš přikláněl a přikláním k tomu ano, protože jsem nabyt dojmu, při těch mnoha besedách, které jsem dělal po školách po celé České republice, že mladí lidé se zajímají o to, co se děje, mají přehled, a tím pádem by asi i cítili vůli ten vývoj ovlivňovat, což považuji za správné. Ale jsou i relevantní názory, že volební právo by mělo být spojeno s právní odpovědností, případně to, že mladí lidé v tom věku šestnáct sedmnáct ještě nejsou dostatečně sociálně zralí, aby dokázali vyhodnotit situaci, což na druhou stranu může platit i o mnoha seniorech, kteří už nedokážou úplně vyhodnocovat situaci a stávají se snadno obětí dezinformátorů, kteří je potom přesvědčí, koho by měli volit, aniž by pro to měli jakýkoliv racionální důvod. Takže těch dobrých i špatných důvodů je na obou stranách hodně. Já si ale myslím, že by to bylo dobré téma pro diskusi a možná i pro sociologické průzkumy. Udělat si takovou sondu, jak se na to dívají sami ti mladí lidé a jak se na to dívá celková společnost, a podle toho se pak nějak rozhodnout. Určitě nemusíme takové rozhodnutí dělat ze dne na den.

Paní Pavlová, Vy jste nedávno absolvovala cestu do Polska. Jak se v zahraničí cítíte? Cítíte se stejně jako v Česku v roli první dámy?

E.P.:

Když tam máte prostředí, které je příjemné, a jsou na Vás lidé milí, tak se tam člověk cítí příjemně. A pokud si máte co říct, tak je to vždycky milé setkání.

U Vašich pocitů ještě chvíli zůstaneme. Pochybujete o sobě někdy?

E.P.:

No, já určitě.

A Vy, pane prezidente, pochybuje o sobě hlava státu?

P.P.:

Pokud bych nepochyboval, tak by to bylo na pováženou. Já si myslím, že bychom asi o sobě měli vždycky alespoň trochu pochybovat. I když můžeme mít sebevětší důvěru v to, že ty problémy, které máme, nakonec zvládneme, stín pochybnosti by měl být minimálně jako pud sebezáchovy a sebekontroly na pozadí vždycky.

Vděčné rozhovorové téma, to Vaše motorkaření. Bývalý prezident Václav Havel miloval auta a jako prezident neměl tolik možností řídit, a když se pak dostal k řízení, to je z jedné z výpovědí bývalého vedoucího Útvaru pro ochranu prezidenta, tak prý z čiré rozvernosti ujel ochrance, byť za plného vědomí, tedy vedoucího toho ochranného útvaru. Olga Havlová mu tehdy údajně říkala, Vašku, ty zlobíš. Paní Pavlová, Vašeho manžela znáte, myslíte, že bude taky zlobit, když se dostane za volant, respektive za řídítka?

E.P.:

Myslím si, že ano. Neměl by.

Neměl by. Hrozí něco takového?

P.P.:

Já to musím korigovat, protože já jezdím rád na motorce i autem, ale zatím jsem neměl ani chuť, ani tendenci to ochrance jakkoliv komplikovat. Takže my se vždycky domluvíme.

Máme tu další dotaz od studentů pro Vás v návaznosti právě na to video, které jsme před chvílí viděli. Jaké první dámy inspirují Vás?

E.P.:

Ty chytré a ty, které něco dokázaly a je za nimi něco vidět. Ty určitě.

Máte tedy už představu, co bude vidět za Vámi za těch pět, možná deset let?

E.P.:

Já doufám, že něco ano, takže nechejme se překvapit. Máme tam toho spoustu nachystaného, takže uvidíme. Doufám, že ano.

Pane prezidente, sice to není Vaše role, ale máte i Vy nějakou inspiraci, pokud jste se třeba s Vaší manželkou věnovali té historii, kterou Natálka stručně shrnula před chvílí?

P.P.:

Já jsem se tak moc nevěnoval těm historickým sondám, díval jsem se spíš na ty současné první dámy, nebo z nedávné historie. Třeba Michelle Obamová na mě udělala velký dojem, protože nejenom, že to je velice inteligentní dáma, ale taky se vůbec nebála vstupovat do diskusí o žhavých tématech a byla, myslím, nejenom velkou oporou Baracku Obamovi, ale taky velice často rádkyní.

V uplynulých minutách se Vás ptali studenti a žáci z celé republiky, teď už zbývá posledních pár minut do konce. Paní Pavlová, co byste naopak vzkázala Vy jim?

E.P.:

To je těžké. Já bych hlavně chtěla, za mě je tam ten výraz, ta zodpovědnost, aby se vždycky mladí lidé zamysleli nad tím, co činí, jak činí, aby tam nebyla rychlá rozhodování. A v současné době třeba, co mě trápí, je taková povrchnost, ale určitě to není u všech. Projevuje se to právě například v té rozvodovosti a v takové nekomunikativnosti ve vztahu k partnerovi. Co jsem zažila v poslední době, tak spolu lidé moc neumí komunikovat, a proto mnohdy při první překážce dochází k rozchodům a k rozvodům. A protože jsem v poslední době, nebo v době před kampaní, spolupracovala s jedním mediačním centrem, tak bych chtěla apelovat na všechny, aby se trochu zamysleli nad tím, jak spolu komunikují, a aby na rozchody a rozvody nikdy nedoplácely děti, aby se vždycky ti mladí lidé, kteří se rozcházejí a děti mají, zamysleli nad tím, že musí komunikovat ve vztahu k dětem, a to je ten základ. Jak si vychováme mladou generaci a jak se budeme chovat k našim dětem, taková naše budoucí společnost bude.

A Vy, pane prezidente, co byste vzkázal studentům?

P.P.:

Vy jste se tady dnes dotkli problémů duševního zdraví, které je zásadní pro mladou generaci. Já jsem byl i u debat, kdy jsem viděl čísla, která jsou poměrně alarmující, jak právě třeba duševní problémy strmě rostou mezi mladými lidmi, což souvisí částečně s těmi problémy, o kterých mluvila moje žena, ale hovoří to také o tom, jak složitá je dnes doba, že se v tom těžko orientujeme, mnoho problémů nám připadá neřešitelných. Já bych chtěl mladým lidem vzkázat, nenechte se tím nějak moc převálcovat. Naprostá většina problémů má řešení, a i když situace může někdy vypadat velice těžká, deprimující, tak vždycky jsou lidé, kteří dokážou najít cestu. Je potřeba se dívat na ty pozitivní příklady, ne na ty negativní, a mít důvěru v to, že situaci zvládnete, protože nakonec se nám to vždycky podaří. Je potřeba se opravdu dívat tam, kde ty podmínky jsou možná ještě mnohem horší než u nás. My jsme se tady bavili o Ukrajině a mně přišlo, když jsem se bavil s Ukrajinci, ať už tady, u nás, nebo na Ukrajině, že i přes tu hrůzu, ve které mnozí z nich žijí, mají mnohem více životního optimismu, odhodlání a přesvědčení, že to dobře dopadne než my. Takže nebudme pesimisti, věřme v dobré.

Říká první dáma Eva Pavlová a prezident republiky Petr Pavel.

Děkujeme, že jste přijali naše pozvání.

Děkujeme.

Děkujeme také všem, kteří se na přípravě rozhovoru podíleli. Pokud jste nestihli vysílání, záznam bude k dispozici na stránkách www.zavolime.cz. Děkujeme, že jste se dívali.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/rozhovor-prezidentskeho-paru-pro-zavolime-17071>